

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по годину 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

РАСПИС

Краљ. Великом Суду и свима
Краљ. Обласним Судовима

Пошто је ово Министарство у положају да у изијесним случајевима мора рјешавати по предметима, који се тичу извршних судских пресуда по кривичним предметима, то се дотичне пресуде увијек морају потраживати за специјалан случај од суда, који је коначну пресуду донио. Тим начином отежава се у велико рад на рјешавању таквих предмета код овог Министарства, те, да тога не би било од сада, наређује се Краљ. Великом Суду и свима Краљ. Обласним Судовима, да од данас по један примјерак сваке извршне кривичне пресуде упућују Краљ. Министарству Правде.

Број 6024. Из канцеларије Краљ. Министарства Правде, 12. септембра 1912. г. Цетиње.

РАСПИС

свима Краљ. Капетанским и
Општинско-варошким Судовима

Ово је Министарство уочио да Капетански и Општинско-варошки Судови не уручују на вријеме позиве упућене им од Краљ. Обласних Судова, као и то, да овијерене рецеписе не повраћају одмах по уручењу доставница адресату.

Пошто се тиме осујећава тачно и правилно изрицање правде у Краљ. Судовима, то се најстрожије наређује свима Капетанским и Општинско-варошким Судовима, да од сада најхитнијим путем уручују позиве, респ. списе, појединим странкама, увијек гледајући на вријеме када суду који шиље списе морају исти бити повраћени;

да без одлагања рецеписе о пријему судских акта упућују суду, којему се морају повратити;

да, у оном случају када није било могуће уручити судски акт странкама, извијесте благовремено надлежни суд о неуручењу и узроцима за то, како не би суд био у неизвјесности је ли акт уручен или не.

Број 6038. Из канцеларије Краљ. Министарства Правде, 13. септембра 1912. г. Цетиње.

— Ријешењем Министра Финансија и Грађевина од данас, број доњи, забрањено је пристајање у нашим пристаништима на Скадарском Језеру парабродима и једрењачама под турском заставом. У вези с тим наређено је управама царинарница, да сматрају контробандом све трговачке артикле, који би — благодаречи превозној служби горњих средстава — стигли на нашу територију. Ријешење стаје на снагу 25. овог мјесеца, а посљедица је прекинутих реципроцитетних односа у пловидби наших параброда у пристан скадарски и турских у наше пристане.

Број 11866. Из Министарства Финансија и Грађевина, 15. септембра 1912. г. Цетиње.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— У понедељак у вече била је у Двору вечера у част овдашњег италијанског посланика г. барона Сквити ди Палермити е Гуарна, који је са службом премјештен у Биоград.

— Г-ђа г. барона Сквити де Палермити е Гуарна, италијанског посланика на Цетињу, сјутра путује са г-ђицама кћерима за Италију.

Краљ. Валда Великим Силама

Због сталних повреда црногорског земљишта са стране отоманских пограничних трупа и нереда на граници, Краљ. Влада обратила се у мјесецу августу Великим Силама преко овдашњих њихових заступника овом окружнином:

Господине Министре,

Услед жалосних догађаја, који су се недавно збили у Зети, као услед озбиљног инцидента код Пржишта у Пољима, Краљевска Влада не види другог средства да се избјегну жалосне посљедице између Црне Горе и Турске, него да се обрати Велесилама, потписницама Берлинског Уговора, за ово што слиједи:

Међународна комисија, састављена последије Берлинског Уговора, трасирала је пограничну линију турско-црногорску, не водећи довољно рачуна на извјесним тачкама о природи земљишта и материјалним потребама насељења, односно о вршењу права мјесне сопствености и њеног уживања.

На извјесним тачкама, повређујући земљиште Црне Горе, Турци су саградили утврђења и шанчеве, одакле су војници одвећ често пуцали, не да ред поврате, него да изазивају. Под утиском тог стања ствари, Краљевска Влада је предложила Високој Порти да дођу до споразума на пријатељски начин; именоване су биле комисије, ишло се на лице мјеста, расправљало се, али се, на жалост, није могло доћи до споразума. С отоманске стране давала се на сваку тачку, па и минималне важности, таква непопустљивост, да је и најбоља воља са стране црногорске да се дође до споразума, стално пропадала.

У год. 1908. једна мјешовита комисија, састављена у Цариграду, морала је признати потребу измјене земљишта (Ржаница за Џамију и Језеро) и обадвије Владе бјеху се обвезале да поднесу својим парламентарима законске пројекте који се односе на ту измјену. Краљ. Влада је похитала да Скупштина ратифицира тај договор, али Отоманска Влада га шта више није ни подносила свом парламенту, те договор оста мртво слово.

Прошлог лjeta, т. ј. 1911., једна поновна турско-црногорска комисија, наименована у истом циљу, морала се разићи не закључивши ништа.

А дотле су се инциденти понављали с узнемиравајућом учестаношћу и у таквим приликама, које су ставиле на тешку пробу стрпљење Владе Црногорске. Турски војници нијесу се устручавали да чешиће него ли раније пуцају на страни Велике на мирне земљодјелце и чобане, убијајући их и рањавајући шта више и у унутрашњости самих њихових кућа.

Црна Гора је све то подносила, тражећи ипак свима срествима да се споразумије са Турском. Подстакнута том жељом, Краљ. Влада је, инсистирајући, постигла једну нову комисију, која се овог пута слагасила на готово свима спорним тачкама.

Против сваког очекивања, Висока Порта се и овог пута устегла да сакционише закључке својих личних изасланика.

Издајући Вам ово што претходи, морам саопштити Вашој Преузвишености да Краљевској Влади, која је исцрпила све да дође до непосредног и пријатељског споразума са Турском, не остаје друго до да се обрати Велесилама, потписницама Берлинског Уговора, молећи их да узму у благонаклони обзир неподношљиво стање у ком се она налази, услед горе у кратко изложених околности, да пронађу један радикалан начин, који би привео крају постојеће стање ствари, које је и одвећ трајало на штету њеног мирног и економског напретка.

Црна Гора, цијенећи високог благостање мира, који јој је потребан, да се може потпуно посветити развићу и напретку, увијек је надахнута тим осјећајем.

Она у томе даје с хитношћу нов доказ обраћајући се благонаклоности и правичности Велесила, тражећи им у њиховој високој мурости најхитнију и моћну помоћ, како би и на даље могла живјети као добар и лојалан сусјед са Турском и бити елементат мира и реда на Балкану, те тако одговорити постојаним и пријатељским савјетима Велесила.

У случају мало вјероватном, када не би ова законска жеља Црне Горе, да види успјешно посредовање Велесила у овој ствари, била без одлагања остварена, онда би се Црна Гора видјела принуђена силом прилика, да брани своје право по ма којој цијени жртава.

Молим вас, Г. Министре, да ово што претходи изволите саопштити вашој високој Влади и да и т.д. и т.д.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

О слободи. У издању свесловенске књижарнице М. Ј. Стефановића у Биограду изашла је књига Џона Стурта Миља „О слободи“, коју је посрбио књажевић Петар А. Карађорђевић. — Још о Божићу године 1867. превео је тадањи књажевић — данас Краљ од Србије — Петар А. Карађорђевић у Паризу студију великог енглеског филозофа и националног економа Џона Стурта Миља и пријевод се тај онда продавао у корист фонда уједињене српске омладине. Тај пријевод Миљеве студије „О слободи“ издала је сад наново свесловенска књижарница М. Ј. Стефановића у Биограду заједно са предговором преводиоца. Стефановића је књижарница свакако добро урадила, што је и данашњем српском пријеводу дала ту Миљеву расправу, јер начела, изнесена у њој, ни најмање нијесу застарјела, него се за њих може рећи, да и дан-данас имају актуалне вриједности. — Књига износи тринајест штампаних табака а цијена јој је три перпера.

Трезвјеност и слобода народа. Под тим је насловом у Сарајеву изишла антиалкохолска брошура, а написао ју је Марин Ђ. Марковић, познати млади трезвјенак и велики пронагатор трезвјености у српској омладини. Брошура је штампана у 1000 примјерака, а цијена јој је 30 пара. Данас нема ни једног обравише званог човјека, који не би знао, да је алкохолизам космополитски порок, једна од највећих запрека сваког рада, како тјелесног тако и духовног. У српским се земљама потроши преко године на алкохолна пића око 220 милиона круна. У Босни се алкохола преко године попије за 60 милиона круна. И у Босни се дигао наш смјел, од алкохолове власти потпуно слободни, борац, да међу неупућеном омладином српском, представницима

потоње снаге народне, уноси свјетлост у мрак алкохолизма и да је изведе на стазу трезвјености, која води к успјеху народном и правој слободи народној. Књижица је написана тако, да ће је свако, коме на срцу лежи економски физички и морални препород народа нашег, с особитим уживањем читати и осјећати, да је најпречи рад у садашњости: искорјенивање пијанства у народу, које га стаје његова здравља и живота и које му је донијело више јада него рат, глад и куга заједно. Трезвјеност је, доказује писац, један од првих услова слободe народа и препорода. Ово је прва брошура ове врсте, што је у Босни изашла а нова је и по обради и по мислима и по резултатима, који се у њој износе.

Позоришни живот. Бранко Лазаревић, позоришни рецензент „Срп. Књ. Гласника“ издао је прву свјеску својих позоришних критика под горњим насловом. Књига садржи ове есеје и критике: Бранислав Ђ. Нушић, Алекса Шантић, Иво Ђипико, Иво Пл. Војновић, Борисав Станковић, Светозар Ђоровић, Мита Димитријевић, Шерзо, Позоришна критика и глума, А. Н. Островски, И. Н. Потопенко, Алфред де Мисе, А. Дима Син, Анри Беристен, Шекспир, А. Стриндберг. Књига је изашла у врло уском издању издавачке књижаре Геце Кона. Цијена је књиге 3 перпера. О овој књизи не можемо проговорити опширније, јер је не добисмо.

Партитуре за пјевачка друштва. Савез српских пјевачких друштава у Сомбору објављује: Дали смо у штампу прву свеску партитура за српска пјевачка друштва. Ова свеска садржаће следеће партитуре: Баић И.: „Ситна киша“, „Мој дилбер“ и „Из српске градине“ мјешовити збор; Јанковић Д.: „Роса“ мјешовити збор са баритон соло, које је при стјецају нарочито похваљено дјело; Јоксимовић Ђ.: „Устај вило“ мјеш. збор; Крапчевић П.: „Васкресни Господи“, „Одби се грана“, мјешовити збор, која је при стјецају првом наградом награђена композиција; Крстић П. Ј.: „Легох да снавам“, „Грачки гавране“ мушки збор; Маринковић Ј.: „Народни збор“ мушки збор; Марковић Ст.: „Југославијо!“ мјешовити збор; Милојевић М.: „Слутња“, мјеш. збор; „Моје лане“ мушки збор; Мокрањец Ст.: „Козар“, „Их руковет“ (из Старе Србије) мјешов. збор; Толингер Р.: „Наше горе лист“ мушки збор. (Ова је пјесма послије смрти овога заслужног и одличног српског композитора нађена међу његовим списима и уступљена нашем Савезу); и Христић Ст.: „Звијезда“ мјешов. збор. Већ горе наведена имена наших најврснијих композитора гарантују, да ће ова збирка у сваком погледу бити одлична. Израда ће бити веома укусна и задовољна и најстрожије захјева. — Цијена је ове прве свеске 20 круна (20 динара). — Ово је прва свеска савезних издања, којој ће наскоро слиједити друга па и остале. Овим издањима хоће Савез да прикупи у једну књижицу све што је безусловно добро и од трајне вриједности дато у првом реду у српској музичкој књижевности, а послије и у сродној нам словенској, па и у страниј. Овим издањима хоће Савез даље да омогући, да се српска музичка књижевност шири путем штампе, да се дјела српских композитора набављају у тачним беспогрешним штампаним примјерцима, а не у погрешним и често самовљено коригованим рукописима. До сада су српска пјевачка друштва за сваку преписану партитуру морале да издаду бар 3—4 круне и добили су за ову скупу цијену нетачан рукопис, који се или у опште не може, или тек тешко може да чита. А ево сад ће добити 17 партитура за незнатну цијену у највећој изрази и тачно оштампане. А буде ли се у том правцу успјело онако, како се успијева код других народа, идуће свеске ће бити још јевтиније. Савезна издања дакле, путем којих ће пјев. друштва по малу цијену временом да дођу до велике и одличне књижице — треба свако српско пјевачко друштво да набави. Набавком ових издања не само да ће снабдјети своје потребе, него ће и знатну услугу учинити процвату и ширењу српске музичке књижевности. Молимо славне управе пјевачких друштава да се претилате на прву свеску наших

издана и да нам претилату што прије пошљау, како би велике издатке око штампања подмирили могли. — Свако српско пјевачко друштво, које је редован члан Савеза или које се за таковог члана упише до 1. јануара г. 1913. добија ову свеску, а добиће и све остале бесилатно. Право умножавања у збирку сакупљених композиција су задржано. Адреса је: Савез Српских Пјевачких Друштава, Сомбор (Zombor Bácska).

† **Иван Суван.** У прошлу сриједу умро је у Загребу новинар и многогодишњи сарадник „Agramer Zeitunga“ Иван Суван. Покојник се родио 4. јула 1848. у Љубљани од imuћних, веома угледних родитеља. Почетне науке довршио је родном мјесту, а свеучилишне у Бечу и Грацу. Након довршених свеучилишних наука ступио је у државну службу. Претпостављени његови могли су само хвалити ванредну способност Суванову. Доскоро је био унапређен за окржног предстојника. Сувану међутим није се свиђала ова служба; у оно доба поче у Босни мирисати барут, доскоро ето окршаја и крвавих бојева. Суван се преселио у Загреб захваливши се на службу, па се свом душом посветио тешком новинарском звању. У Загребу ступио је покојни Суван у уредништво „Agramer Zeitunga“, гдје је остао пуних двадесет седам година. Кад је овога пролећа „Agramer Zeitung“ престао излазити, подијелила је влада Сувану пензију од мјесечних 400 круна. Покојник није ни пуних седам мјесеци уживао право заслужену пензију. Суван бијаше особито изврсан критичар, па су његове критике свуда наишле на уважање. „Agramer Zeitung“ доносио је понајбоље радове хрватских писаца из Сувановог преводилачког реда. Баш за то су многи и многи — домаћи и страни — читали полуслужбени „Agramer Zeitung“. Суван је превео Деметрову „Теуту“ и Козарчеве „Пролетарице“. Преводио је најбоље и најбираније штиво хрватских пионера у хрватској књижевничкој дубрави, па је тиме много допринио познавању хрватске књижевности у страном свијету.

Недавно је изашла збирка новела под именом: „Vier Nevelen aus dem süd-slavischen Leben“. Домаћа и страна критика похвалила је овај на жалост задњи рад покојног Ивана Сувана.

Прије мјесец дана почела га је стара његова бубрежна болест прикивати за кретање, но он се није дао. Домало стала га је мучити бесаница, па је својима стао говорити, како осјећа, гдје му смрт заине снагу. Кроз осам дана лежао је у болници милосрдних сестара, камо је нарочито желио доћи, јер му је домаћи лекар тамо у служби. Хтио је имати више пута преко дана лекара при руци, а то је само у болници могуће. Лака му земља

О друштвеном просвједивању. Као трећа свеска „Културних проблема“, које издаје књижевско-издавачки завод „Напредак“ у Земуну — прва је свеска донијела студије Гиге Гешића о години 1848. и о Светозару Милетићу а друга Тривунчеву расправу о Њијемцима — изашло је под заједничким насловом „О друштвеном просвједивању“ пет расправица Ђорђа Грујића у Берлину. Првој је расправи написан „С пута по Њемачкој“ а говори се у њој о користи од књига, како ту тешкоће нијесу велике и ко треба да просвједи народ; у другој је ријеч о начину, на који треба приступити народном просвједивању (уз кратак увод се ту истичу јавне књижнице, Велике Школе и Просвјетни Дом), у четвртој је ријеч о ширењу просвјете и о материјалној обезбеди тог рада (ту је писац истакао потребу, да наши новчани заводи одобре кредит у ту сврху), у петој најзад изводи писац, да је важан задатак друштвеног просвједивања то, да се у привредној васпита и образује и интелигенција исто тако, као и тежаци, јер нам школа и друштво нијесу прожети суштином и коришћу привреде. Ми ове корисне чланке и биљешке Ђорђа Грујића препоручујемо.

Премијере у Русији. Петроградска позоришта приказале ове нове драме: „Историја брака“ од В. Александрова и социјалну драму „Промашен штрајк“ од Алпајина. „Мало позориште“ у Петрограду донијеће одломке из романа „Рат и мир“ од грофа Л. Н. Толстоја у преради глумца Данихиенка. Леонид Андрејев пише нову драму за литерарни кабаре „Криво огледало“. Андрејев ће се с новом драмом „појавити“ у московском „Умјетничком позоришту“. Лав Бисински довршио је, уз „Луђаску игру“ и драму „Раскољников“, по познатом роману Достоевског.

Књаз драматичара. Како јављају из Париза, и француски драматичари хоће да добију свога књаза. Пошто су пјесници лиричари, критичари, па скоро и приповиједачи изабрали свога принца, то се ни позоришним ауторима не пристои да дуже живе у анархији републике. Избор књаза драматичара покренуло је уредништво „Жил Блаза“. Најбољи одговор на питање: „Ко заслужује да буде фран-

цуски драматски књаз?“ дао је Жил Коарти одговоривши: „Молијер!“ Иначе се гласови ни мало не слажу. Најбоље пролазе Хервије, Франсоа ди Кирил, Порто — Риш и Анри Батај. Како ли је сиротом Берстену, чије се име, ма да се он сам може подичити својим финансијским успјесима, у овој изборној борби и не спомиње.

Иван пл. Зајц

Ових дана хрватско казалиште прославило је осамдесетогодишњицу првога свога равнатеља и диригента, творца читавог једног оперног и оперетног репертоара, неуморног музичара зборова и пјесама, Ивана пл. Зајца.

Још до пред коју годину било је тешко замислити у опште програм једног пјевачког концерта без Зајчева имана. Сједи маестро, који је прије више година уписао број 1000 као ред својих опуса, створио је на пољу збора толико, да га све генерације иза њега нијесу претекле у плодности. Али није у том дуготрајном раду оно, што одликује Зајца над све наше музичаре: Иван пл. Зајц добија часно и вјечно своје мјесто у повјести хрватске музике по том, што је средствима своје умјетности, техничком својом спремом, музикалним својим духом хрватску музику из дилетантских почетака извео у круг модерних настојања.

Име Лисинскога остаће увијек пламеним словима записано на прочељу хрватског музичког Пантеона. Али Лисински је прекратко живио и премало дјеловао у Хрватској, те би могао хрватској музици дати карактер готове умјетности. Оно, што је прије Лисинскога и око њега, све је дилетантски, несавршено у повојима. Зајцем почиње у музичком животу једна напреднија ера.

Дошао је у Загреб из Ријеке, васпитан под упливом туђинске музике, у вријеме најчаг цвата музике великих талијанских мајстора прошлога вијека. До тада композитор лакше музике, Зајц се на казалишту посвећује двим задаћама: као диригент модернизује извођење и постављају на солидну базу, а као музичар ствара читав низ опера. Истина, његова музика у то доба још у многим погледу одаје ученика талијанске школе — али дуготрајни утисак „Зринскога“ најбољи је доказ, да је Зајц нашао начин, којим говори хрватској публици. И не „Зрински“ сам! Иза њега „Лебет“ и „Лизинка“ и читав низ новитета оперног репертоара.

„Boissijska vještica“, у стилу комичне опере најбољег калибра, стоји на челу многобројних позоришних дјела Зајчевих лакшега жанра. И ту је он, као и у озбиљној опери, увијек солидан композитор — вјештина његове инструментације, спертност његове технике уздиже се далеко над сличне покушаје.

Али Зајц, композитор, који је у Бечу оставио највећи глас у позоришном свијету, није се одужио Хрватској само својим позоришним дјелима. Ко да изброји његове зборове, кантате, црквене пјесме, песмевке за једно грло, хармонизације народних пјесама — ко да бар летице прегледа ту читаву ризницу мотива и обрада? Нема пјевачког друштва, које не посједује од њега драгоцени поклон његове пјесме, а што је још више: нема интелигентног Србо-Хрвата, који не би познавао мноштво његових композиција. Он је компоновао бојну маршезу „У бој“ — он је растумачио ријечи наших пјесника, од Прерадова „Слијепца Марка“ до Крањчевићева ораторија.

Зајц, патријарх хрватске музике, данас још ради и с једнаком вољом и с једнаким успјесима.

И за нас Србе Зајц је као композитор од значаја и важности. Многе његове композиције су међу Србима јако популарисане. Има их много, па их је тешко наређати, али крај „У бој, у бој мач из тока.“ да испашемо неке. Нпр.: „Бачка пјесма“, „Мрнарска пјесма“, „Шумски чар“, „Двије птице“, „Вир“, „Пјесме сласт“ и т. д., од којих пјева неке и наше друштво „Његош“. А тек шта да се рече за његове композиције за позоришта!

Зајц је компоновао и српске пјесме, а нарочито Ђура Јакшића и Бранка Његова је композиција и лијепа пјесма „Црногорац Црногорци“.

Зато је нас и задужно да се многобројним топлим жељама придружимо и ми и да му ускликнемо: Слава!

XV. Конгреса Српских Земљ. Задруга.

Овогодишњи конгрес српских земљорадничких задруга, како је јављено било, одржан је 5. (18.) и 6. (19.) о. г. у Новој Градишци, у Славонији.

Нова Градишка изабрана је за мјесто конгреса ради тога, што је у њезиној околини лијепо број задруга, а и ради тога, што тамошње српско грађанство и српске установе замолише, да би се конгрес држао у Новој Градишци.

Већ у очи конгреса, у уторак, стизали су сваким возом задругари и остали гости конгреса. Милина је било гледати оно шаренило народне ношње из разних крајева српских, она ведрост задругарска лица пуна поноса и радости, што долазе да и на овом народном збору положе рачун о ономе што у току једне пуне године учинише и за себе и за будућност своју и свога народа.

Задругари су били најљепше и најбратскије примљени од целокупног грађанства без разлике вјере и народности. Браћа Хрвати, без разлике политичког мишљења, једнако и најприправније изашли су у сусрет одбору за дочек, те су и сами, на челу са начелником Нове Градишке, настојали, да дочек српских задругара у Новој Градишци буде што љепши, а боравак у мјесту што угоднији, ставивши на располагање и своје домове за уконачење гостију конгреса.

Први дан конгреса, у сриједу у јутро, читава је Градишка била пуна задругара, који су разгледали мјесто, док није отпочела конференција.

У 10 сати прије подне отворио је конференцију предсједник Савеза г. Владимир Матијевић и поздравио задругаре најљубазније.

Затим се пријешло на расправљање свега онога, што је метнуто на дневни ред главне скупштине а расправа је текла и протекла у најљепшем реду

Приликом расправе пало је са стране задругара ратара врло лијепих предлога и изречено врло лијепије мисли и жеља.

Између осталог изречена једнодушна и та жеља, да би требало „Привредник“ што јаче у народу ширити ради његове дивне и поучне садржине. Управо је била милина слушати људе, кад су приповиједали, како је „Привредник“ многе извео на пут, па чак и многе оне, који су били већ сасвим пали.

Послије подне пошли су сви задругари у мјесту Ковачевац, које је тако рећи у Градишци самој, гдје су разгледали Српску Земљорадничку и Српску Мљекарску Задругу, које су под једним кровом и које врло лијепо напредују.

Српска Мљекарска Задруга приредила је тога дана изложбу разних својих производа, разне врсте сирове, и то од најједноставнијих па до најфинијих, који данас у опште постоје. Та је изложба све задругаре и остале госте конгреса заиста изненадила и сви су једнодушно одали признање раду, реду и чистоћи, која је владала и у најмањој ситници.

Још су задругари разгледали задругин мотор, млин, вршалицу за дјетелину и за жито и т. д.

Међу гостима конгреса био је и директор Српске Народне Учитељске Школе у Пакрацу г. Никола Шумоња са једним професором и са крским бројем учитељских приправника и приправница. Међу њима био је и познати млади српски гуслар Петар Перуновић, Црногорац из Пјешиваца, ученик преперандије, који је из прегледа задругне мљекарске уз гусле отпјевао задругарима неколико народних пјесама, које су биле не само дирљиве и лијепе, већ и у духу задругарског рада, јер су истичале све што је лијепо, добро, корисно и ваљано за Србе, као и све оно што је рђаво, те чега треба да се кљони сваки ваљан Србин. Нарочито су пјевањем српског гуслара били одушевљени браћа задругари из Бачке, Баната и Барање, јер они имају врло ријетку прилику да слушају српског гуслара. Сузе које су ронили, слушајући јуначка дјела и јуначке подвиге наших старих, дирнули су до срца и све остале још јаче.

У 5 сати по подне скупили су се сви задругари и гости у великој дворници, у којој је конгрес одржаван, гдје је секретар Савеза Српских Земљорадничких Задруга, г. Лаза Хорват, држао предавање о нашем Исељеничком Питању и о свему оном жалосном „доброу“, које нам је Америка дала и донела.

У томе је предавању изнесено и описано наше исељавање у свима његовим страхотама. Предавање је дирило све присутне до срца, те је послје њега уједно донесена једнодушно следећа одлука (резолуција), да буде стална опомена нашем народу и најсветији завет његов. Она гласи:

„Србине, не иди у Америку, јер је Америка најстрашнија гробница наша. Не раскопави, Србине, ни за живу главу своје огњиште; не изневјеравај свој завичај; не испуштај своју земљу из шака већ мудро живи, ради и штеди, да ћеш видјети, да је и код нас добро свуда разумном Србину!“

То предавање донијећемо у целини у броју за овим.

Послије предавања одсвирила је на шеталишту мјесна музика по налогу начелника, а у почаст задругара, неколико нарочито изабраних српских пјесама.

У вече истог дана дало је мјесно Српско Пјевачко Друштво забаву у почаст задругира. На ту забаву искипили су се сви задругари и гости, слушајући врло складно пјевање Српског Пјевачког Дру-

штва, српског гуслара Перуновића и српских приправника из Пакраца. Забава је врло успјела, а трајала је до 10 сати у вече.

Тако је прошао први дан конгреса. Сутрадан, у четвртак, било је у 8 сати изјутра у српској цркви призивање Св. Духа. Појало је Српско Пјевачко Друштво, а присуствовали су му сви задругари на челу са управом Савеза.

Из цркве се пошло одмах на главну скупштину.

Главну скупштину отворио је предсједник савеза г. Владимир Матијевић, те најприје поздравио све задругаре и госте, а међу овима најприје изгласио Краљевске Земаљске Владе, банског савјетника Жењића и повјереника Јурића, затим начелника Нове Градишке, предстојника котара и грађанство Нове Градишке.

Затим се пријешло на расправу дневног реда, што је онет у најбољем реду свршено.

Иза тога одржао је ветеринар г. д-р Н. Вуксановић предавање о том, који је циљ изложби, коју је тога дана држала тамошња сточарска задруга, затим о циљу сточарске задруге око унапређивања сточарства у оном крају и т. д. Предавање је било врло поучно и зато је са највећом пажњом саслушано.

Прије него што је предсједник затворио скупштину узео је ријеч изасланик Краљевске Земаљске Владе, који је искреним и топлим ријечима истакао ваљан и узоран рад савеза и наших земљорадничких задруга и обећао, да ће земаљска управа и одсад врло радо излазити у сусрет томе раду, а он само лично, да је највећи пријатељ тих наших установа, којима је задатак привредно дизање народа у духу самосталности његове.

Предсједник савеза срдечно је по томе захвалио свима који се заузеше, да конгрес испадне што љепше и посебице истичући заузимљивост мјесног одбора за дочек гостију Српске Земљорадничке Задруге, Српске Мљекарске Задруге и њихових чланова, те рад сточарске Задруге, која је приредила изложбу стоке тога дана.

Затим је предсједник затворио скупштину и позвао задругаре и госте, да пођу на изложбу стоке и да се радом на подизању сточарства што боље оокористе и да пораде на том, да се чим племенитија стока уведе свуда у свима нашим крајевима.

На изложби стоке било је врло много рогаатог блага.

Било је ту стоке укрштане пинцгавско-менталске, чисто пинцгавско-менталске, затим укрштане и чисто сименталске пасмине. Из свега види се озбиљан рад на подизању сточарства у оном крају, а видјели су се и лијепо успјеси тога рада, који су досад постигнути. Сточари овога краја на добром су путу и стићи ће својој мети ускоро, јер су начисто о том, колике су користи од боље и племенитије стоке.

Прегледом сточарске изложбе завршен је коначно рад конгреса. Сви су задругари понијели најљепше успомене и многе поуке, које ће их подстицати на рад око унапређења српског задругарства и српске задругне мисли, која нас води привредној јакости и привредној слободи нашој, а тиме и бољој нам будућности нашој.

Додајемо, да је и врло лијепо вријеме много допринијело, да су учесници конгреса могли најугодније провести оба дана конгреса у Новој Градишци.

Коначно још додајемо, да су на конгресу врло лијепо и једнако били заступљени сви редови нашег српског друштва: бројна народна интелигенција уз бројне ратаре из свију наших српских крајева. Знак је то наше пробуђене свијести, која нас све води једноме, а то је, да заједничким силама и заједничким радом постигнемо све оно, што је потребно, да осигурамо себи не само опстанак, већ и напредак у колу других културних народа.

Југословенске жене у прошлости

Почетком деветнаестог вијека није било ни помена о организацији жена у Југословена. Она се тек јавља доцније.

У то вријеме још није било читаоница ни друштава. Социјалне и друштвене разлике између појединих стајежа било је и тада, само што се она тада није тако јасно изражавала као данас.

Тада су Прешери, Пољак, Коритко, Смола и Враз ишли од села до села, прикупљали и биљжили пјесме, слушајући их из уста сеоских дјевојака, и одушевљавала се љепотом и дубином народне поезије. Али све те дјевојке, које су толико заносиле Врза и Прешерна, давно су већ заборављене.

Главни град Љубљана тада је имао само 20.000 становника.

За тадашње Љубљанке вели Рус Срежњевски, да су биле врло лијепе, али у патриотизму врло слабе. Све, а нарочито жене, говориле су само њемачким је-

зиком. Касина је била средиште цијелог друштвеног живота. И сам Станко Враз је био њен редовни посјетилац. Словенским језиком говорило се врло ријетко. Нијесу биле боље прилике ни у Загребу, па чак и интелигенција у Србији стицала се да у друштву говори својим материним језиком.

Те прилике су се измијениле тек са Људевитом Гајем и његовим илирским културним програмом. Нарочито стари гроф Драшковић је јаче истакао потребу учешћа жена на националном раду и године 1838. написао књижицу „Ријеч великодушним шћеркама Илирије.“

Копитар је био противник илиризма и жена. С тога је напao и Драшковића и његову књигу, а није оставио на миру ни Прешерна ни Гаја.

Али млади Илири мислили су друкчије о дужности жена у народном животу и у предавањима на забавама износили су их и хвалили одушевљеним ријечима.

Хрватице су одмах почеле да носе народну ношњу и тиме показале, да су о својем народу почеле друкчије да мисле. Тако Хрватица Драгоља Јарневић осјећала се увијек, кад би је ко поздрављивао на хрватском језику. Доцније је утјецајем Ивана Трнског постала одушевљена патриоткиња и хрватска pjes-ничиња.

Друга истакнута жена тога времена била је Словенкиња Лујза Пешјакова, ћерка адвоката Шаобата, чија је кућа била зборно мјесто свих оних, који су се одушевљавали словенском идејом. Она је још од петнаест година почела да пише стихове.

У Штајерској је тада била чувена жена словеначког патриоте Ловра Томана. И она је, као и сваки ондашњи патриот, писала стихове и пјевала пјесме.

Али као прави почетак покрета југословенских жена професор Илеша је споменуо 1848. годину, када су једна Пољациња и Хрватица Јозипина Куновић издале проглас на све југословенске жене, позивајући их, да се озбиљније посвете народној ствари, а да се ману раскоши и бјелосвјетске методе. Али тај проглас није нашао онај одзив, како се замишљало и очекивало.

Тек после 1867. године почела су се оснивати женска друштва и женски покрет узимати већег маха.

Код Срба је прво женско друштво основала Милица Стојадиновић године 1848. Године 1867. Савка Суботић основала је женско друштво у Новом Саду, које још и данас постоји, али које је прешло у мађарске руке. А настарије је српско женско друштво, које још и данас постоји, женско друштво у Кикинди.

У краљевини Србији краљица Наталија је године 1875. основала добротворно женско друштво. Године 1909. сва српска женска друштва приступила су интернационалном женском савезу. Године 1910. Српкиње у Србији имале су преко 100 женских друштва са 5400 чланова и са имањем преко милион круна.

Хрватице су 1855. године основале у Загребу „Госпојински клуб“ са 124 члана и са имањем од 78.000 круна. Најагилније је женско друштво у Хрватској друштво учитељица Хрватске и Славоније, које има свој властити орган, и које уз помоћ осталих друштава издржава велики број хуманих установа за дјecu.

Словеначко женско друштво у Љубљани има необично уређену и богату библиотеку, приређује курсеве из кухања, шивења, стенографије и језика, као и разна предавања. Осим тога и у Крањској постоји неколико женских добротворних друштава. Поред тога жене тамо марљиво раде и на соколској идеји, а нарочито за „друштво св. Ћирила и Метода.“

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Како се може рационално пчеларити са простим кошницама

Изложићу овдје начин пчеларења Еренфелза,*) једнога од највећих пчелара, којег је икад свијет видео. Он је прије него што је дошао до својега начина пчеларења покушао да пчелари својим кошницама, с којим се пчеларило прије њега. Тако је пчеларио и са Рамдоровим магацинкама, са Христовим магацинкама, са Вурстеровим и Рамовим и са положе-ном кошницом Јаншином. Али ни с једном од ових кошница није био задовољан, него је ударио натраг у просте кошнице, како је пчеларио Шницнер, који је био најбољи практичар осамнаестог вијека. Али тушење пчела сумпором противило се њижним осјећајима Еренфелзовим, и он је смислио, да ако не наиђе на средство, да се пчеле не морају тушити, онда да се за навјек окани пчеларења.

*) Еренфелзо је живио 72 године, умро је 1843. године, био је велики газда, становао је у Мајдлингу код Беча, имао је хиљаду кошница, а на више мјеста око Беча били су му пчелињаки.

Кошнице су туше, које су најтеже и које су најлакше. А које су у средњу руку 24 до 36 фунти тешке, а имају доста народа, те остављају за пријесјед.

Еренфелзо је мислио: кад би слабе кошнице могао удесити, да саберу 24 до 36 фунти меда, да могу презимити, а врло тешким кошницама да могу извадити мед без подрезивања и исијецања саћа с медом, онда сам сврху достигао, да не морам тушити пчеле.

Пчеле инстинктивно истоваравају свој мед горе у глави од кошнице, па тај инстинкт могли бисмо ми употребити у своју корист. Еренфелзо је удесио своју од сламе плетару тако, да на њу може доћи још једна плетара. Свака дакле плетара има горе у глави отвор, на који долази заклопац од сламе. Кад се хоће да дође плетара на плетару, онда се прије отвори заклопац од доње плетаре, и онда је горња плетара у свези са доњом плетаром, то јест горња је плетара медиште, а доња плодиште. Тако Еренфелзо метне маторку, која се извојила и постала безматка, на другу јаку кошницу, која се још није ројила. Кад је оваку кошницу изио на добру пашу, горња је кошница сабрала 42 фунте, а доња 28 фунти и имала је добро друштво и лијепо је презимила. Из овога се види, да је Еренфелзо изумио начин пчеларења, а да се пчеле не туше. Горња је кошница пуна меда, нема легла у њој, а пчеле су истјеране из ње, па су одлетјеле у доњу кошницу на мјесто, отуда су и излијетале. Из те горње кошнице може сад пчелар исјећи саће с медом, јер нема пчела у њој. Доња му је ипак кошница јака, има народа доста и меда, да може презимити.

Из овога се види, да је Еренфелзо нашао на то, да се не морају тушити пчеле у врло јаким кошницама.

А како ће слабице доћи до потребне хране, на којој би могле лијепо презимити, па да их не морамо тушити?

Ево како. Кад маторка пусти другенац, Еренфелзо ће га метнути на мјесто маторке, из које ће истрести све пчеле, које ће одлетјети на своје мјесто у другенац. Маторку ће метнути на мјесто какве врло јаке кошнице, која долази горе на њу. Из овога се види јасно, да се слаби друштва не морају тушити, а опет медом јаке кошнице да се могу свести на своју средњу тежину, која је потребна, да могу добро презимити.

Овијем комбинацијама с кошницама дошао је Еренфелзо до тога, да не мора својих кошница тушити. Али није главно само то, што засијеца у начине његова пчеларења, има још којешта што се мора запамтити, и што је тако исто главно, као и ово, што смо мало час споменули.

Тако треба да запамтимо и ово:

1.) Нећу потанко описати Еренфелзову плетару, али ово морам споменути, да он почетке од саћа прилепљује тако, да пчеле извађају саће, да удара сјечимице на њето. Њето је сасвијем доље, као и у нашим плетарама. Кошнице су окренуте на југоисток и плотом заштићене од промахе.

2.) Еренфелзо је имао пчелињака на више мјеста и на сваком је пчелињаку било по 150 кошница. Кад пчеле изиду из зиме, онда би он подијелио на сваком пчелињаку кошнице на кошнице, које ће се ројити, и на кошнице, које се неће ројити, него ће само сабирати мед. Од 150 кошница одредио би 50 кошница на сабирање меда, а 100 за ројење.

3.) Кошнице за ројење изабере оне, које су најјаче народом. Саће доље нешто мало подреже, а мед остаје, не вали га на поље.

4.) Из кошница, које је одредио за сабирање меда, извадиће саће с медом са стране и саће трutowско с медом. Ово је добро, што се чини, јер стаје на пут ројење, али се опет мора пазити при вађењу меда, да се не претјера, то јест да се сувише не повади мед и начини од добрих кошница дивљи ројеви.

5.) Кошнице, које су преко зиме постали безмаци или су им матице постале трutowњаче, спојиће са добрим кошницама, то јест отвориће добрим кошницама на врху капиће (поклопце), па ће горе на њих оставити кошнице са безмацима и трutowњачама. Али прије него што их тако саставимо уједно, извадићемо у безмацима и трutowњачама сав мед, до којег можемо допријети и посјећи ћемо леглу трutowскоме главе кованцијским пожем. Ако буде иоле добра паша, пчеле ће извести подрезано саће у горњој кошници и испунити га медом. У јесен ћемо горњу кошницу одвојити од доње, истјераћемо из ње пчеле, па ћемо из ње мед извадити без тушења пчела. Дакле се може рационално пчеларити и са плетарама.

6.) Кошнице, које су изашле из зиме слабице, те се не могу бранити од туђица, није вредије засебно држати, него је најбоље пометати их одозго на друге добре кошнице и спојити их заједно. Али не треба заборавити, да тијем слабицама треба прије похватати матице, јер иначе

би се пчеле покосиле са пчелама у добрим кошницама, кад кошнице спојимо.

7.) Само се спекулативним прихрањивањем може ројењу помоћи. Да буду ројеви јаки и да у своје вријеме приспију, може се постићи само спекулативним прихрањивањем и то чистим течним медом. Најбоље је прихрањивати напољу, ако мед изложимо мало даље од пчелињака. Пчеле онда с великом журбом и неуморношћу унашају мед у кошнице, као да су сабрале из цвјетова. Али ако пчелар не може напоље прихрањивати због пчела својега пчелара, онда мора своје пчеле прихрањивати у кошницама. Спекулативним прихрањивањем добијамо ране ројење и јаке друштва, који ће у пуној мјери исцрпсти пашу од багрене, еспарзета и липе.

8.) Ројеви се морају прихрањивати кад киша пада, кад је хладно и кад нема никакве паше. Никад се не наплаћује мед скупле, него при прихрањивању ројева у оваким приликама.

9.) Еренфелзо узима првенац и другенац, а ако маторка пусти и трећенац, он ће га метнути на мјесто маторке. Из маторке истрестиће све пчеле, које ће одлетјети на своје старо мјесто, на којем је сада трећенац, па ће онда у њој посјећи главе од легла трutowскога и матичњаке. Кад је све ово урађено, онда ће је метнути одозго на коју добру кошницу за сабирање меда и спојити је с њом.

10.) Овај начин пчеларења стоји на рационалној основи. Ако има више слабица од 50, а Еренфелзо је одредио 50 за сабирање меда, онда он те слабице меће на првенце. То мећање слабица на јаке кошнице за сабирање меда од велике је користи особито у добрим годинама, иначе би се те јаке кошнице ројиле или би нанијеле толико меда, да би се легло сузило, те би у јесен сасвијем слабе народом.

11.) Кад ројидба прође, онда се Еренфелзо спрема за пренашење својих кошница на бољу пашу. На осовини роди мед. Прије него што ће пренашати своје кошнице, скинуће одозго, постављене кошнице са јаким кошницама, па ће из њих са стране исјећи саће с медом, јер није потребно да сав мед у њима носи на бољу пашу. Тијем ће добити пчеле простора празна, да изграде ново саће.

12.) Уочи пренашање кошница скинуће се све горње кошнице и раставити од доњих, па ће се засторцима танким повезати и натоварити на кола заједно са маторкама. На кола Еренфелзова за пренашање стану 50 кошница. Саће у кошницама мора ударати сјечимице на руду. Хановеранци постављају своје кошнице при пренашању тако да саће удара сјечимице на лотру. А и наши пчелари постављају кошнице на кола, да им саће удара сјечимице на лотру. Ја мислим да је овако боље како Хановеранци и мо постављамо своје кошнице на кола, јер су путови код нас рђави и велики вагаши.

13.) Кошнице се с пчелама пренашају ноћу. Еренфелзо је увијек гледао, да му кошнице буду даље од туђих кошница, особито да му кошнице не дођу са туђим кошницама, јер мед од вријеска чисто опије пчеле, па у туђе кошнице падају, кад стоје пред његовим.

14.) Кад су пчеле на вријеску, онда требају доста воле, зато и треба давати сваки трећи дан у судовима воде.

15.) После Малог Госпојина, а ако је вријеме угодни и о Михољу дне носе се кошнице кући. Прије него што ћемо носити кошнице кући, скинућемо горње кошнице са маторки, истјераћемо из горњих кошница пчеле, које ће све ући у маторке и добро се мора пазити, да није матица остала у горњим кошницама. Такође овдје треба извршити и ово: слабице, које немају меда, да могу презимити или су слабе друштвом, треба касирати, то јест друштво њихово треба додоти кошницама, које требају још друштва, а мед и восак из њих повадити.

16.) Кад се кошнице пренесу натраг кући на пчелињак, онда после четрнаест дана почиње узимљавање кошница. Све се кошнице прегледа, да није која безматка. Која се нађе безматка, од те се пчеле даду другој којој кошници, јер јака кошница народом са мање меда боље презими, него кошница слаба народом са много меда.

17.) Еренфелзове кошнице имају котуре од сламе оплетене, који се подмећу под кошнице, кад пчеле изграде саће до земље. Сад се ти котури скину, ако друштво није сасвијем јако. Ако су друштва врло јака, онда се ти котури не скидају преко зиме.

18.) Ако су кошнице јаке народом, али немају доста меда, онда се дода мед с поклопљеним ћелицама у сандучићима, који су удешени за тај посао. Ти сандучићи с поклопљеним медом долазе одозго на кошницу, кад се отвори и поклопац на њој. Прихрањивање је течним медом пред зиму од штете. Еренфелзо даје поклопљен мед у сандучиће, а тијем је осигуран од туђица и неће се укијелити као кад је течан мед, па га пчеле не могу да заклоне до зиме.

Кад све ово скупимо што смо казали и навели о начину како је Еренфелзо пчеларио, онда се јасно види, да се и са простим кошницама плетарама, то јест са кошницама са непокретним саћем може рационално пчеларити, да се не морају пчеле убијати, кад хоћеш саће с медом да вадим из кошница, и из свега се овога разлагања види, да је Еренфелзо био један од најбољих пчелара, којег је икад видео свијет.

Јован Живановић.

Конзерве и вјештачко ђубре

На свима врстама пољских усјева са грозничавом се брзином примјењују разне врсте вјештачких ђубрета и испитује се њин однос према истима.

Ну, у исто вријеме, кад се оно примјењује и на њивама и на ливадама, почело се најак о Њемачкој примјењивати и по градинама. Да, по градинама су га почели употребљавати ради бржег и буйнијег пораста разноврсног поврћа.

Али, не употребљава се вјештачко ђубре по градинама само због бржег и буйнијег пораста поврћа, већ и због бољег одржавања изгледа, трајности, мириса и укуса, нарочито конзервираног поврћа. — Како се осјећамо задовољним, кад усред зиме кувамо боранију, која је лети конзервирана, или патлиџане, купус или паприку и т. д.! — Ну, ми то сређивање поврћа за зиму вршимо примитивно; јер још нијесмо у таквим приликама, да можемо савршеније средити, те да с прољећа не бацамо од поврћа, као што се то врло често дешава са презимјелим кисјелим купусом, паприкама, патлиџанима, краставцима, кељом и т. д.

Код кога се први пут зачела мисао о конзервама? — Код Наполеона I.

На својим ратним путевима Наполеон је желио имати при ручку и вечери увијек поврћа и меса; ако не свежа, оно, бар, уређено, приуговорљено, конзервирано. За вријеме свога ратног похода на Москву, око 1812. год, имао је он одлична куvara, по имену Аперта, који је умио тако вјешто спремити и зготовити поврће и месо, нарочито зими, да су Наполеон и његова околина мислили, да су та јела од свежа поврћа и меса скувана. И данас се у Француској и Њемачкој тај начин спремања зове „Апертов“.

Од Наполеонова доба па на овамо учињена је, наравно, знатна промјена у том систему конзервирања. На мјесто дугог и досадног ручног рада око спремања конзерва, ступиле су разне машине за чишћење, прање и сјечење воћа, поврћа и меса; за чишћење тегла и кутија, које су одређене за пуњење воћем и поврћем, као и за њино затварање.

Ну, једно питање бјеше још увијек за рјешавање, а то је; питање у погледу ђубрења поврћа и воћа. У стручним пољопривредним круговима у Њемачкој бјеше различног мишљења, т.ј. неки су тврдили, да свеже поврће и воће, нарочито јагодичастог воће, добијено са градина и воћњака, који су ђубрени вјештачким ђубретом, имају незнатну издржљивост и да по укусу не могу издржати конкуренцију са производима те врсте, који се добијају ђубрењем стајским ђубретом. Чак шта више, бјеше фабрика конзерва, које не хтједоше набављати апсолутно никакво поврће, које је било добијено са градина, ђубреним вјештачким ђубретом, имајући стално на уму горње мишљење стручних пољопривредних кругова.

Да би се дошло већ једном до стварног резултата по овој ствари, уговорише 1902. године Друштво за Повртарство у Брауншвајгу и огледна станица за индустрију конзерва, а по упуштвима Др. Вајца, секретара делегација за шалитрене производе у Берлину, и агрикултурног хемичара К. Лиркеа у Калисиндикату у Штрасфурту, да изврше једну пробу са вјештачким ђубретом.

За тај циљ изабраше четири парцеле са разним врстама земље, и то:

I парцела ђубрена стајским ђубретом, II парцела ђубрена калифосфатом, III парцела ђубрена чилском шалитром и IV парцела ђубрена калифосфатом и чилском шалитром.

На овим су парцелама посијали грашак, пасуљ, келерабу, кељ, мркву и купус. Тако исто ђубрене су и воћке напријед-наведеним ђубретом. Све поврће и воће, добијено са означених горњих парцела, бјеше се кувало по утврђеном унутству, и тако скувано, слагано је у тегле и кутије. Да би се испитала њина трајност, мирис, укус и изглед, узне на себе бригу Њемачко Пољопривредно Друштво и један дио од тог добијеног воћа и поврћа као конзервирано, посла у Аустралију, одакле се опет врати у Њемачку, гдје стајаше неотворено још годину дана. Резултат у погледу издржљивости, мириса, укуса и изгледа код тих конзерва бјеше овакав: најбољи резултат био је код производа, који су добијени са IV парцеле, ђубрене калифосфатом и чилском шалитром; затим код производа са III, па са II и напоследку са I парцеле.

Са овим резултатом потврено је горње мишљење неких стручних пољопривредних кругова и нико га више и не заступа, већ се најаче примјењује у њемачким градинама горњи опит са кали-фосфатом и чилском шалитром, који је у свему показао одлични резултат. У овоме се одликују нарочито градине у Брауншвајгу, одакле се лиферије готово за све веће њемачке вароши одлично поврће и воће.

Ако наши школовани пољопривредници немају могућности, да у својим градинама учине пробу са вјештачким ђубретом, то би требало а и дужност је, да државне пољопривредне установе, нарочито наше пољопривредне школе то учине, те би се тиме дала прилика, да се констатује и рентабилност тих производа, добијених ђубрењем вјештачким ђубретом, а и да се и ђацима тих школа покаже важност и корист овог ђубрења, кад га иначе не употребљавају на својим њивама.

Вит. А. Недић

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске вијести. Министар унутрашњих дјела г. Јован С. Пламенац, заступник министра просвјете и црквених послова, отпутовао је службеним послом у унутрашњост. До његова повратка у дужности ће га заступати министар правде г. Душан Вукотић.

Из Митрополије. Његово Превосходитељство г. генерал Потанов, предао је у Митрополији франака 400, да се за душу пуковника пок. Александра Колосова раздјели: црквама за свијеће, свештеницима и сиромасима.

Посмртни остаци † А. П. Колосова. У понедељак послје подне пренесени су са Цетиња за Русију посмртни остаци пок. Александра Павловића Колосова, руског генералштабног пуковника и помоћника г. Министра Војног. У овдашњој капели извршен је по црквеном обреду помен у присуству г. бригадира Митра Мартиновића, председника Министарског Савета, министра војног и заступника министра спољних послова, официјерског кора и грађанства, па је једна чета војника с официјером отпратила ковчег до Његуша, а одатле до границе његушка чета са својим официјером. У Котору је ковчег укрчан у брзи брод, из кога ће се пренијети у жељезницу, која ће га одвести до Варшаве. Почивао у миру.

Десетогодишњица „Просвјете“. Прослава десетогодишњице „Просвјете“, српског просвјетног и културног друштва у Босни и Херцеговини, која је била у Сарајеву 8. и 9. ов. м., извршена је у присуству многобројних изасланика и гостију из свих српских крајева на врло свечан начин. Како уредништво нашег листа није могло на ову културну свечаност да пошаље свог нарочитог изасланика, то је, са уредништвом „Цетињског Вјесника“, телеграфским путем поздравило овај инпозантан скуп и честитало десетогодишњицу благотворног рада овог корисног друштва. Исто тако и председништво цетињске општине упутило је „Просвјети“ овом приликом овај телеграфски поздрав: „Грађанство пријестонице Црне Горе духовно учествује у вашој прослави, радујући се уснијесима друштва „Просвјете“, које је већ досадашњим својим радом Српство задужило захвалношћу.“ — О току ове свечаности донијећемо нарочити извјештај.

Члан добротвор и приложник. Његово Преосвештенство Епископ Захумско-Рашки г. Кирил, уплатио је никшићском пјевачком и тамбурашком друштву „Захумље“, пернера педесет и на тај начин уврштен је у ред добротвора друштвених. — Г. Шћено Кустудић, хотелијер из Никшића, приложио је истом друштву 1. августа о. г. пернера двадесет, те објави друштвена управа овим путем изјављује своју топли благодарност.

Женска Радничка Школа. Предавања у Женској Радничкој Школи Њеног Краља. Височанства Њагинје Јоланде почела су данас. Ове године су у ову школу ступиле 30 нових ученица.

Избјегнута несрећа. У уторак у јутру, кад је теретни воз путовао из Бара за Суторман, влаковова истог опазео је у близини станице у Зупце, да леже по земљи откинута телеграфске и телефонске жице преко пута, те је зауставио воз и изишао да жице удаљи, и при самој линији нашао је једну малу ручну бомбу, коју је предао управи Барског Друштва, а ова Обласној Управи у Бару. На бомби се налазе нека турска писмена. Поводом тога је одмах изведена истрага и сви су возови били заустављени од путовања, те се дознало да је тога јутра рано око 5 сати прошао Суторманом један Турчин, који је доцније ухваћен и приговорен, те се по томе води даља истрага. Уз то се опазило да су телеграфске и телефонске жице биле откинута рукама и да је то учињено у вези са реченим злонамерним

покушајем да се помоћу речене бомбе воз дигне у ваздух.

Двадесетогодишњица. У петак, 14. ов. м., навршило се двадесет година учитељског службовања г. Андрији Јовановићу, учитељу и управитељу пријестоничких основних школа. Поводом тога његове колеге, учитељи и учитељице пријестоничких основних школа, приредили су у четвртак у вече у Гранд Хотелу вечеру у част овог скромног слављеника, изражавајући му на тај начин своју пажњу, поштовање и љубав. За вријеме те интимне вечере један од учитеља пријестоничких, Митар Јовановић, поздравио је г. управитеља Јовановића пригодном говором и изнио све оно што је г. управитеља Јовановића за ових двадесет година одликовало и одвајало и као наставника, и као старешину и у опште као просвјетног и културног радника, нашта се г. управитељ Јовановић срдечно захвалио на пажњи, коју му је колегијум указао, завјетјујући се, да ће својим скромним силама и даље радити у започетом правцу.

Г. А. Јовановић је радан, марљив, одмјерен и примјеран човек и како се сад налази у пуној мушкој снази жељети је да за добро и напредак и наше школе, просвјете и културе још дуго и дуго дјела и на општу корист поживи.

Читуља. Из Подгорице добили смо вијест да је 1. т. мј. умро *кајетан Томо Радичевић* у 54. год. свога живота. При ослобођењу Подгорице Његово Величанство Краљ Господар поставио га је за официра, коју је службу десет године вршио, а доцније постао је поткомандир, и најпослије шеф жандармерије. Он је 22. године у војничкој служби провео, служећи достојно и вјерно свога Узвишеног Краља Господара и своју драгу домовину. Кад је физички изнемогао, стављен је у пензију, коју је до своје смрти уживао. Бог му покој дао.

Вријеме. И ако је јесен тек наступила, вријеме је тако ружно да представља праву позну јесен. С дана у дан киша пада и нема изгледа да ће скоро престати. И ако данас нема кише, ипак се облаци колутају, наговјештавајући кишевито вријеме. И студен је знатно нарастао и у велико се хладноћа осјећа.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 8. септембра. — Де Фабрици, шеф бечког Кореспонденц Бироа, умро је.

Цариград, 9. септембра. — Министарски савјет је ријешио да се измијењају заробљеници с Италијом, али само грађанског ранга.

Рим, 9. септембра. — Ђенерал Рањи телеграфира из Триполиса, да је јуче послје боја од шест сати заузео оазу Занзур, као и висове Сидибелбај. Губитци су италијански 200 мртвих и рањених, а непријатељски огромни.

Минхен, 10. септембра. — Књаз Фрањо Јосиф Баварски умро је.

Цариград, 10. септембра. — Овдје је приспио Исмаил Кемал, као изасланик Малисора ради преговора с Портом.

Солун, 10. септембра. — Турска патрола наишла је јутрос у околини Сјенице на три мртва сељака српска. Једна друга турска патрола сударила се са српском четом; три Срба погинула.

Баден, 11. септембра. — Маршал Биберштајн, амбасадор у Лондону, који се овдје бавио на одсуству, преминуо је.

Беч, 11. септембра. — Цар је на подне примио делегације угарску и аустријску. На поздравни говор Цар је одговорио пријестоним бесједом, у којој је истакао добре односе са свима велесилама и рекао да је политика инострана Аустро-Угарске, као и раније, управљена на одржање мира с очувањем интереса монархије.

Мадрид, 11. септембра. — Инфанткиња Марија Тереза, краљева сестра, преминула је.

Лондон, 11. септембра. — Сазонов се разговарао с Тефик пашом, и посланицима бугарским и српским.

Солун, 11. септембра. — Пошто се стање у Скадру погоршало, то је валији наређено да прогласи опсадно стање. Малисори су се испред Драча повукли на сјевер.

Цариград, 12. септембра. — Из поузданог извора се тврди, да преговори о миру нијесу потпуно прекинати. Порта намјерава поднијети нови контра-предлог. Министар војни је одлучио да у Једренима изврши маневру, на којој ће учествовати око 50.000 војника из првог, другог и трећег корпуса. — Порта је одлучила да пошаље у Скадар комисију, која ће проучити жалбе Малисора. — Српски посланик Ненадовић наново је чинио кораке код Великог Везира за пуштање српске муниције, обустављене у Скопљу, напомињући да би у случају отказа то могло произвести врло озбиљне последице.

Солун, 12. септембра. — Ђенерал Ферид тражио је да се опозову ђенерали Карасаид и Џелиб, који у Солуну раде у корист комитета.

Рим, 12. септембра. — „Стефани“ јавља да су губитци турски у боју код Занзуре били најмање 2000 војника. Уједно изјављује да су наводи француског листа „Матен“ односно италијанског предлога потпуно неосновани, јер влада италијанска не мисли повући декрет, који је постао закон о безусловном суверенитету Италије над Триполи-танијом и Ђиренаиком.

Званични огласи

ОБЈАВА

На дан 16. о. м. одржаће се јавна лицитација за прегон соли и то:

1.000.000 кгр. од Плавнице до Подгорице, и

1.500.000 кгр. од Плавнице до Никшића, у канцеларији подгоричке царинарнице; а за 200.000 кгр. од Ријеке до Његуша, у канцеларији цетињске царинарнице.

Лицитација ће се означенога дана одржати код поменутих царинарница од 9 до 11 сати прије подне и уступити понудиоцу најниже цијене, ако ова за државу буде повољна.

Потребни услови могу се видјети у канцеларији поменутих царинарница, сваког радног дана за вријеме канцеларијских часова.

Лицитанти су дужни до 15. ов. мјесеца закључно, положити код управа поменутих царинарница кауцију и то: за прегон Плавница—Никшић пернера 8.000 у готову или непокретности, за прегон Плавница—Подгорица пернера 5.000 у готову или непокретности, а за прегон Ријека—Његуши пернера 2.000 у готову или непокретности.

Кауција у непокретности мора бити судом потврђена и процијењена, а да иста није никаквим дугом оптерећена. Ко ове услове на вријеме не испуни, лицитација не може присуствовати.

К броју 11702. Из Пореско-Царинске Управе Краљ. Министарства Финансија и Грађевина, 5. септембра 1912. године, Цетиње. 2,2

ОБЈАВА

о избору општинских одборника и њиховијех замјеника за варош Цетиње

Објављује се грађанству општине вароши Цетиња, да ће се у смислу чл. 15. закона о уређању варошких општина, избор општинских одборника и њиховијех замјеника на Цетињу, а за годишњу периоду која наступа, извршити у просторијама Цетињске Читаонице на дан 14. октобра ове године од 9 до 12 прије и од 2 до 5 сати послје подне.

По члану 179. Устава за Краљевину Црну Гору, у вези с чл. 33. закона о уређењу варошких општина, право гласања при општинском избору има сваки пунољетни црногорски држаљанин, који, уз друге законске услове, плаћа дацију или порезу, а ко то своје право може употребити на Цетињу гореозначеног дана, може се видјети из списка бирача, који ће се у смислу члана 36. закона о уређењу варошких општина, изложити пред општинским домом на 15 дана пред изборима.

Ако у списак случајно не би био уведен неко, ко има право бирања; има се на основу чл. 32. поменутог закона пријавити на вријеме Управи Општине вароши Цетиња, како би се у списак накнадно могао увести.

Бр. 1289.—В.—1912.—601.

Цетиње, 10. септембра 1912. год.

Управа општине вароши Цетиња, заступник председника,

Р. 197. бр. 851. 1,3

Т. Милошевић.

СТЈЕЧАЈ

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. закона о парохиском свештенству расписује се стјечај на упражњене парохije: Колашинско-Речинај и Прекобрдску.

Кандидати имају поднијети своја документа најдаље до 1. октобра ове год. овој Консисторији.

Број 1719. Из канцеларије Консисторије Никшићске, 27. августа 1912 год. Никшић, 3,3

ЈАВНА ЛИЦИТАЦИЈА

Управа Болнице Данило I., држаће јавну лицитацију за набавку млијека кроз год. 1913, у неђељу 23. ов. мјесеца од 3—5 по подне у канцеларији болничкој. Лицитанти дужни су положити кауцију од 1000 (хиљаду) пернера у готову или двије хиљаде (2000) пернера у непокретном имању, које мора бити ослобођено од ма каквог дуга и као такво судом потврђено. Ближа обавјештења могу се добити сваког радног дана за вријеме канцеларијских часова од поменутог Управе.

Из Управе Болнице Данило I, 5. септембра 1912, Цетиње. 1,2

ОГЛАС

Сви ниже изложени Закони, Стеногр. Биљешке Црногорске Народне Скупштине за Краљевину Црну Гору и Албуми, Јубиларна издања са назначеним цијенама могу се добити на Цетињу у књижарама: Мартиновића и Иванишевића и А. Рајнвалда; у Подгорици у књижарама: Коста К. Станића, Рундо и Загора и П. Вукотића; у Никшићу у књижарама: Симата Гарчевића и Ш. Лаковића; у Колашину: у књижари: Кујачића и Тошковића.

	Перп.
1. Устав за Кр. Црну Гору	1—
2. Закон наредбе, упуства и др. за осн. школе	2—
3. Закон о нар. школама	—50
4. Закон о судском поступку у грађанским парницама	1—
5. Закон о штампи	—50
6. Кривични Закон	2—
7. Закон о изборима народних посланика	—30
8. Закон о уређењу Држ. Савјета	—30
9. Закон о пословном реду у Држ. Савјету	—30
10. Закон о Министарској одговорности	—30
11. Закон о Експропијацији	—30
12. Закон о уређењу привредног Савјета	—02
13. Закон о привременом пословном реду у Народној Скупштини	—40
14. Закон о јавним зборовима и удружењима	—20
15. Закон о држ. буџету	—30
16. Закон о парохиском свештенству	—50
17. Закон о јавним правозаступницима	—50
18. Трговачки Законик	—80
19. Закон о порезу на алкохолна пића и таксирани судских пресуда	—20
20. Закон о поступку судском у кривичним дјелима	1:50
21. Закон о подјели, насељењу и уживању Бривске Горе	—30
22. Закон о измјенама и допунама у закону о изборима народних посланика	—30
23. Закон о административној подјели Црне Горе	—30
24. Закон о Устројству судова у Кр. Црној Гори	—30
25. Закон о измјенама у Кривичном Законик	—20
26. Закон о измјенама и допунама у закону о порезу на приносод капитала и рада од 15. нов. 1905. год.	—30
27. Закон о Лову	—30
28. Закон о држав. новцу	—30
29. Закон о овластицама	—50
30. Закон о рудама	—80
31. Закон о измјенама и допунама о јавним правозаступницима	—40
32. Закон држ. Зајму за 1912. г.	—30
33. Закон о таксима	—50
34. Закон о порезу на принос од капитала и рада из 1911. г.	—50
35. Правилник Државне Хипотекарне Банке Краљевине Црне Горе	—30

Стеногр. Биљешке Цр. Нар. Скупштине:	
Свеска за годину 1906.	перп. 4—
" " " 1907.	" 4—
" " " 1908.	" 2—
" " " 1909.	" 2—
" " " 1910.	" 4—
" " " 1911. (ванредан сазив)	" 0:50

Албуми

— Јубиларна издања —

Албум слике из Црне Горе од 1910 године	перп. 3—
Албум Владајуће Куће Петровић—Његош од 1910 год.	4—
Албум Владајуће Куће Петровић—Његош у луксузном издању	50—
Цетиње, 1911.	

Управа Држ. Штампарије.

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК

ОБЈАВА

За канцеларију овога Суда и за Истражни Затвор потребно је 100 (стотину) кубних метара дрва.

Дрва ће бити букова, а примаће се у комадима (изданицима и шепаницама) дугим од једног метра, а са обичном ширином.

Лициданти ће имати положити по 250 (двјеста и педесет) перпера кауције за обезбједу извршења — уговорне обавезе — у готовом новцу, картама од вриједности или сигурном јемству.

Предузимац ће бити дужан издати дрва у овим ратама: $\frac{1}{4}$ најдаље до 20. октобра, $\frac{2}{3}$ до 20. новембра ове год., а $\frac{3}{4}$ најдаље до 1. фебруара 1913. г., којом ће приликом примити новац у једнаким количинама.

Лицидирате се на по један кубни метар. Ко би желио предузети издавање поменути количине дрва према горњим условима, нека се пријави у канцеларији потписатог Суда на дан 20. септембра ове год., у осам сати прије подне, којом ће приликом добити ширира обавјештења, а када ће се и лицидација одржати и понудиоцу најниже цијене издавање дрва уступити у три сата послје подне истог дана.

Број 1723. VII—1911—17.

Шавник, 10. септембра 1192. год.

— Краљ. Обласни Суд —
заступник председника,
Р. 180, бр. 286, 1,1 В. М. Дедовић.

Службени огласи

ОГЛАС

У смислу извршене клаузуле Краљ. Обласног Суда, од 18. јуна ове год., број 4643—IV—1912—2152. Износи се на јавну продају доље описана непокретност Митра М. Пеличића из Балабана, која је процијењена перпера 1500—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 26. септембра, 26. октобра 1912. и 26. фебруара 1913 год., од 8—12 и од 2—5 сати послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који имају какво реално право или право прече купње, да се суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Вељу њиву» 3 рала оранице; граници: од истока Митро Баљичић, запада Марко Вујачић, од сјевера Ристо Пеличић, од југа пут.

Број 926. 454—1912.

Голубовци, 4. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
вр. д. капетана,
Р. 172, бр. 822, 1,1 поручик П. Мараш.

ОГЛАС

На основу извршене клаузуле Краљ. Обласног Суда у Подгорици, од 20. јуна ове год., број 4646—IV—1912—2155. — Износи се на јавну продају доље описана непокретност Луке и Јока браће Ђурковића из Горичана, која је процијењена перпера 1200—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 25. септембра, 25. октобра 1912 год., и 25. фебруара 1913 године у канцеларијском уразу.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који имају какво реално право или право прече купње, да се суду пријави прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Пљавици» (под Бостан) 2 рала оранице; граници: од истока Неро Токов, запада дужник, сјевера Драго Стевов, од југа Булић.

Број 927. 455—1912.

Голубовци, 4. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
вр. д. капетана,
Р. 168, бр. 823, 1,1 поручик П. Мараш.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Војина Лазовића из Убала, извршиће се на дан 1. јануара 1913 год., у канцеларији потписатог суда.

Вићи оглас у 33. броју «Гласа Црногорца» из 1912 год.

Број 493. 188—1912.

Бежиово, 4. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
кап. Ђ. П. Вујосевић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Риста Петкова Милошевића из Дабовића, извршиће се 7. децембра 1912 год.

Вићи оглас у 26. броју «Гласа Црногорца» од ове године.

Број 1045. 623—1912.

Бороница, 20. августа 1912.

— Капетански Суд, —
кап. Марко П. Радошевић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описате непокретности Омара Кривопања из Подгорице, процијењене перп. 2100—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, у смислу члана 32. правила Подгоричке Банке на дан 19. октобра ове године од 8—12 сати прије подне.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се овоме суду пријаве прије дана продаје.

Опис непокретности:

1) Једна кућа при земљи у ст. вароши «Лекића махаза»; граници: од истока Ђуро Иванчевић земљом, од сјевера улица, од запада Ђуро Иванчевић кућом, а од југа Ђемић Кривић; процијењена перпера 1500.

2) Два рала ораће земље и једно рало ливаде у «Југ Абдоновић»; граници: од истока Мухарем Ђуро Мустафића, од сјевера пут, од запада Ђуро М. Иванчевић, а од југа Кривић; процијењена перпера 600.

Број 21—22.

Подгорица, 5. септембра 1912 г.

— Општински Суд, —
за председника, — судија,
Р. 165, бр. 826, 1,1 К. Непезић

ОГЛАС

У извршењу пресуде Кр. Вел. Суда на Цетињу, од 17. октобра 1911 г. Број 465—V—1909—159. Износи се на јавну продају доље описате непокретност Риста Л. Бацковића из Милочана, која је процијењена перп. 1000 Продаја ће се извршити у канц. потписатог суда, за вријеме канц. ура.

За продају одређују се три рока и то: 25. септембра, 25. новембра и 25. фебруара 1913 год.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$, на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и они, који имају право прече купње, да се пријаве овом суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) «Минча Лука» 2 рала оранице; граници: од истока ријека Супница, од сјевера Лука Бацковић, од запада пут, од југа Видоје Окичич.

2) 4 (четири) листобера горе, који се налази у Вироштак у 50 удника.

Број 1024. 1912—48.

Кочани, 8. септембра 1912.

— Краљ. Капетански Суд, —
за капетана,
М. Вукотић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Илије Милова Радунчића из Прокопића; процијењено перпера 1400.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог Суда у три рока: 10. октобра, 10. новембра 1912 год. и 10. марта 1913 год., у канцеларијско вријеме.

На првом року непокретности неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, дужникови поверљивости, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

У «Бријег више Говина» мало горе; граници: од истока Јоко Савов, од југа Толор Милов, од запада Никола Савов, а од сјевера Илија Милов.

У «Полу у осје» има 1 рало земље у 10 комада с припадним лозама; граници: од истока Марко Лазарев, од запада Васо Јилков, од југа комул, а од сјевера Стеван Савов; процијењено 1200 перп.

Број 308. 157—1912.

Корнет, 1. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
кап. Неро В. Ускоковић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају $\frac{6}{12}$ коса ливаде пов. Петра Ђаковића; процијењено перп. 720. Имање је у једном комаду зв. «Студеница».

За продају одређени три рока: 9. септембра, 9. октобра 1912 год. и 9. јануара 1913., која се има извршити у канцеларији потписатог суда.

На првом року неће се продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сви који имају реално право, и право прече купње, имају се пријавити овом суду прије истека првог рока. Продаја се врши према пресуде Вел. Суда, број 2532.

Опис непокретности:

Граници: од истока и југа Баук Миловић, од запада Милован Ђемић, од сјевера Коста и Млађен Ђаковић.

Број 945.

Жабљак, 28. августа 1912.

— Капетански Суд, —
за капетана,
Р. 150, бр. 838, 1,1 км. Н. Ђерковић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обл. Суда у Никшићу, од 11. јануара 1912 год. Број 131—IV—1911—19. Износи се на јавну продају доље описана непокретност Луке Стојанова Ускоковића из Дола Пјешивачког; која је процијењена перп. 3000.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају су одређени три рока: 9. октобра, 9. новембра 1912 год., и 9. марта 1913 год., од 8 прије до 4 сата после подне. На првом року непокретност неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицидент дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, и право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) $\frac{1}{16}$ и 40 □ м. оранице и 60 корпијена лоза «Вујков лоз»; граници: од истока Мила Радошапова, од југа Рада Милетића, од запада Радосава Јанкова, од сјевера Милутина Милетића.

2) «Живе каменце» $\frac{1}{4}$ од рала; граници: од свуда Жинко Радосавов.

3) «Живе каменце» $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ од рала и 4 листојска горе под брањенином; граници: од југа Мирко Спасојевић, од запада и сјевера Раде Милетића, од истока Жинко Радосавов.

4) «Иванов Под» $\frac{1}{8}$ и 90 □ м. од рала, 2 листојска горе; граници: од југа и запада Благота Јовичић, од истока Јован Вујов, од сјевера Томаш Јовичић.

5) $\frac{1}{8}$ од косе ливаде и један листојак у «Радосавов»; граници: од истока и југа Милован Јаковов, од сјевера Милосав Мирков, од запада Радоје Петков.

6) «Липова страна» 4 листобера горе; граници: од сјевера Петко Спасојевић, од југа и истока Милосав Мирков од запада планина.

7) «Тестина пољана» $\frac{1}{8}$ оранице и 1 листојак горе; граници: од истока и југа Милована Јаковова, од сјевера Петко Спасојевић, од запада Јована Вујова.

8) «Раданов под» $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ оранице у 6 комада у удут Божа Стојанова.

9) «Бобовина зграда» $\frac{1}{8}$ оранице до Марка Илија и комула.

10) «Лазинице» $\frac{1}{16}$ 38 □ м. оранице; граници: Милосав Мирков и Милован Јаковов.

Број 66. 10—1912.

Богетићи, 7. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
кап. М. Мишковић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обласног Суда у Ст. Бару, од 11. јуна 1912 год., број 1602—IV—1912—30. — овим се износи на јавну продају доље описана непокретност Маша Р. Ђурковића из Гаухог Дола, која је процијењена перпера 800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су рокови: 29. септембра, 29. октобра 1912. и 28. фебруара 1913 год. од 8—12 прије и од 2—5 сати послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

$\frac{2}{4}$ од рала ораће земље на «Попов-до» у планину Социну; која граници: од истока и југа општински пут и комул, од сјевера и запада Јоко М. Радовић.

Број 1001. 327—1912.

Вир. 6. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
заступник капетана,
Р. 185, бр. 831, 1,1 га. кмст Мило Јековић.

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Алексе Груића из Голубовца, која је процијењена перпера 1200—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 11. октобра, 26. октобра и 26. новембра 1912 г од 8—12 и од 2—5 сати послје подна.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који имају реално право или право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) Оранице рала 3 у «Вељи бријег»; граници: од истока Тодор Шћепов, од запада Неро Ђоков, од сјевера Мило Стевов, од југа пут.

Број 1010. 515—1912.

Голубовци, 9. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
вр. д. капетана,
Р. 171, бр. 842, 1,1 поручик П. Мараш.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Обласног Суда у Никшићу, од 15. октобра 1911., број 2962. и 18. новембра исте године, број 4550., — износи се на јавну продају доље описате непокретност Обрена Милиновића из Равнога.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока и то: 26. септембра, 26. октобра 1912. и 26. фебруара 1913 год., од 8—12 прије и од 2—5 послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сви лициданти дужни су положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве овом суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Вишевића њиву» 1 рало оранице; граници: од истока Лука, запада Божа Додери, сјевера пут, југа комул; процијењено перпера 300.

2) У Трепшенику, «Ограда» $\frac{1}{4}$ рала оранице; граници: од истока Шума, запада пут, сјевера Петар Додер, југа Илија Додер; процијењено перп. 450.

3) У «Чамовици» 1 рало оранице; граници: од истока Стеван, запада Божа, сјевера Крсто Додери, југа пут; процијењено перпера 600.

4) У «Мишевића бријег» $\frac{3}{4}$ косанице; граници са свију страна Јован Ђоровић; процијењено перпера 225.

Број 1404. 216—1911.

Боботово-гробље, 30. августа 1912.

— Капетански Суд, —
капетан В. Петровић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Обласног Суда Никшићског, од 2. новембра 1911., број 4043—IV—1911—1312. Износи се на јавну продају доље описана непокретност Милине Милетића из Равног; укупно процијењена перпера 1380.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда на дане: 27. септембра, 27. октобра 1912. и 27. фебруара 1913. године, за вријеме канцеларијских часова.

На првом року, неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који на непокретности имају какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Кнез долу» $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ косе ливаде; граници: од истока комуница, запада Станоје Милетић, сјевера Божа Додер, југа Тривко Милетић; процијењено перпера 210.

2) У «Влаку» 2 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{16}$ косе ливаде; граници: од истока Неро и Стана, запада Максим, сјевера Станоје — Милетић, југа Милош Додер; процијењено перпера 345—

3) У «Запале домаће» $\frac{1}{4}$ косе ливаде; граници: од истока Стеван Милетић, запада Стеван Додер, сјевера и југа комуница; процијењено перпера 437 50.

4) У «Горетини брдо» $\frac{3}{4}$ косанице; граници: од истока Илија, запада и југа Новица — Додери, сјевера Станоје Милетић; проције

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Риста А. Крстовића из Голубовца, која је процијењена перпера 830—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 12. октобра, 27. октобра и 27. новембра 1912 године од 8—12 прије и од 2—5 послјије подна.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитаанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају реално право или право прече купње, да се суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) Оранице 1 рало «под кућом»; граници: од истока зајмотражиоц, од запада Мињо Пејон, од сјевера Симо Бошов, од југа Марко Асов.

2) Пет мотика винограда «под кућом»; граници: од истока Филип Мићон, од запада зајмотражиоц, од сјевера Симо Бошов, од југа Марко Асов.

3) Ливаде 2 рала у «Голубовцима»; граници: од истока и југа пут, запада Токо Радојев, сјевера Марко Вујачић.

Број 1011 516—1912.

Голубовци, 9. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
вр. д. капетана,
П. 211, бр. 840, 1,1
поручик П. Мараш.

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о суд. поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Крста М. Куличића из Голубовца; која је процијењена перпера 2000—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 10. октобра, 25. октобра и 25. новембра ове године, од 8—12 и од 2—5 сати послјије подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитаанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који имају какво реално право, или право прече купње, да се пријави суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) Оранице 3 рала у «Вели бријег»; граници: од истока и запада пут, од сјевера задруга горичанска, од југа Нешо Симов.

2) Оранице 2 рала у «Вели бријег»; граници: од истока Лука Цекон, од запада Милија Божовић, од сјевера Радован Станков, од југа Алекса Груић.

Број 1013. 518—1912.

Голубовци, 9. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
вр. д. капетана,
П. 193, бр. 843, 1,1
поручик П. Мараш.

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Илије Ф. Калконца из Махале, која је процијењена перпера 1600—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 9. октобра, 25. октобра и 24. новембра ове године од 8—12 и од 2—5 сати послјије подна.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитаанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају какво реално право или право прече купње, да се пријави суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) Оранице 3 рала у «Средње оград»; граници: од истока Лука Милов, запада Кићо Њлов, сјевера Крето Бућов, југа пут.

2) У «Махалу» 1 рало оранице; граници: од истока Нико Митров, од запада ријека Цијевна, од сјевера пут, југа Лука Матов.

Број 1016. 521—1912.

Голубовци, 9. септембра 1912.

— Капетански Суд, —
вр. д. капетана,
П. 188, бр. 844, 1,1
поручик П. Мараш.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Зека Филипова Кадића из Спужа, извршиће се дана 15. септембра 1912 год. у 5 сати послјије подне. (виђи оглас у додатку 35. броју «Гласа Црногорца» од 18. августа 1912 год.)

Број 899. 472—1912.

У Спужу, 4. септембра 1912 год.

Краљ. Капетански Суд,
кап. П. Савовић.
П. 50, бр. 834, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Николе Милосавова Кадића из Грба, извршиће се дана 15. септембра 1912 год. у 5 сати послјије подне

(Виђи оглас у додатку 35. броја «Гласа Црногорца» од 18. августа 1912 год.)
Број 896. 472—1912.
У Спужу, 4. септембра 1912 год.

Краљ. Капетански Суд,
кап. П. Савовић.
П. 50, бр. 835, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Момчила Тапавице из Камеара, извршиће се на дан 10. јануара 1913 године у 4 сата по подне.

Виђи огласе у 30. и 35. броју «Гласа Црногорца» ов. год.

Број 696. VI—1912—97.

Улицы, 11. септембра 1912.

Општински Суд вароши Улицы,
П. 48, бр. 846, 1,1 судија Машан Вујовић.

ОГЛАС

У извршењу клаузуле Кр. Обласног Суда у Никшићу, од 2. априла 1912., број 1515—IV—1912—468.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Новака Шулића из Подврши; процијењена перпера 2200.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За коју се одређују три рока: 3. октобра, 3. новембра тек. год., и 3. фебруара 1913., у 5 сати послјије подне.

На првом року неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и мање, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене, на трећем року непокретност уступиће се понудиоцу највише цијене. Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност право прече купње, и ма какво реално право.

Опис непокретности:

1) 3 рала оранице и $\frac{3}{4}$ ливаде звано «Путо поље на Обљају»; граници: од истока Новица Алексић, од запада Токо Алексић, од сјевера Јово Алексић, од југа комун.

2) 1 рало оранице звано «До под убо»; граници: од истока Буро Јарамаз, од запада и југа пут, а од сјевера Јаков Гудељ.

3) $\frac{3}{4}$ оранице, 4 листобера горе и велики удут, звано «Пристијенак»; граници: од истока пут, а од свију других страна Марко Пејовић и Муса Шулић.

Број 570. 64—1912.

Платовци, 3. септембра 1912.

Капетански Суд,
кап. Васо Алексић,
П. 206, бр. 847, 1,1

ОГЛАС

У извршењу пресуде Кр. Обласног Суда у Никшићу, од 19. јуна 1912., број 1545—VI—1912—489.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Буро Вујачића из Убала; процијењена перпера 500.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, за коју се одређују три рока: 3. октобра, 3. новембра тек. год. и 3. фебруара 1913. у 5 сати послјије подне.

На првом року неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и мање, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене, на трећем року непокретност уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност право прече купње, и ма какво реално право.

Опис непокретности:

1) $\frac{1}{4}$ оранице и $\frac{1}{4}$ коса ливаде звано «Чаир подијеске»; граници: од истока Дука Кртолица, од запада и југа комун, а од сјевера Никола Вујачић.

2) $\frac{3}{4}$ оранице звано «Цепчић на убла»; граници: од истока и сјевера Лазар Бјелица, од запада Никола Глушац, а од југа Раде Мујчић.

Број 807. 106—1912.

Платовци, 3. септембра 1912.

Капетански Суд,
кап. Васо Алексић,
П. 181, бр. 847, 1,1

ОГЛАС

У извршењу клаузуле Краљ. Обл. Суда у Никшићу од 2. априла 1912. број 1514—IV—1912—467.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Ђорђија Пејовића из Подврши; процијењена перпера 650.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За коју се одређују три рока: 3. октобра, 3. новембра тек. год., и 3. фебруара 1913., у 5 сати послјије подне.

На првом року неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и мање, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене, на трећем року непокретност уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност право прече купње, и ма какво реално право.

Опис непокретности:

1) 3 листобера горе са ахаром звано «Шумине у подврш»; граници: од истока Сава Пејовић, од запада Јаков Гудељ, од југа и сјевера Муса Шулић.

2) $\frac{2}{4}$ оранице звано «Зграда код мргања»; граници: од свију страна имовина дужником.

Број 565. 62—1912.

Платовци, 3. септембра 1912 год.

Капетански Суд,
кап. Васо Алексић,
П. 173, бр. 847, 1,1

ОГЛАС

У извршењу пресуде Кр. Обласног Суда у Андријевици, од 18. јуна 1912 год., број 1882—IV—1912—417. — Са овим се износи на јавну продају доље описана непокретност Радоша Вељова Ђуровића из Присоја за памир његових дугова; истањута имовина процијењена је перпера 1500.

Продаја ће се извршити у канцеларији кап. суда у Краљима, за коју се одређују три рока и то: 25. септембра, 25. октобра ове и 25. фебруара 1913 године, у 3 сата послјије подне.

На првом року непокретност неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство 10% према процијењене непокретности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријави суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У Присоју ливадак брод под пут, који иде од Краља к Трпчи, коса $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{10}$ косачице са усађеним шљивама т. ј. дрвећем; исти се граници: од истока Милића Вуксановића, од сјевера Радоша Ђуровића, од југа Рада Протића, а од запада Марка Перова Арсенијевића земљом.

Број 1002. 505—1912.

Краље, 28. августа 1912 год.

Капетански Суд,
капетан Михаило Лекић,
П. 203, бр. 848, 1,1

ОГЛАС

У смислу извршене клаузуле Краљ. Обласног Суда, од 28. јуна ове год., број 4803—IV—1912—2207. Износи се на јавну продају доље описана непокретност Јака Драгова Станковића из Горичана; која је процијењена перпера 2800—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају се одређују 3 рока: 24. септембра, 24. октобра 1912 и 24. фебруара 1913 године у канцеларијским урама.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају реално право, или право прече купње, да се пријави прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) На «Шушуну» 4 рала оранице; граници: од истока, запада и југа пут, од сјевера Нешо Шупљавчевић.

2) У «Шемовице» 2 рала оранице; граници: од истока Пуљо Јанић, запада Нешо Шушавчевић, сјевера Марко Ђурашевић, од југа Мило Улићевић.

3) У «Гурезу» 4 рала ливаде; граници: од истока Церо Рајовић, од запада поп Расто Поповић, од сјевера Алекса Мараш, од југа Васо Мугоша.

Број 854. 412—1912.

Голубовци, 26. августа 1912.

— Капетански Суд, —
врш. д. нам. капетана,
П. 203, бр. 824, 1,1
поручик П. Мараш.

Трговачки оглас

ОБЈАВА. — § 5. Трговачког Закона, трговачка манифактурска радња у варош Ријеци под досадашњом фирмом Пејовић Јанковић данас постоји под фирмом подписатом.

Пошто је Пејовић иступио из радње од 16. јануара ове године.

Ријека, 6. септембра 1912 год.

П. 42, бр. 827, 1,1
Васо Јанковић.

ОГЛАС. — На основу § 5. Трговачког Закона изјављујемо да држимо манифактурску радњу под фирмом «Браћа Лукачевић».

Подгорица, Филијала Колашин,
9. септембра 1912. Споштовањем
П. 27, бр. 836, 1,1
Браћа Лукачевић.

Приватни огласи

ШКОЛСКИМ ОДБОРИМА И УПРАВАМА
— НА ЗНАЊЕ —

Њијжара Мартиновића и Иванишевића
НА ЦЕТИЊУ

потпуно је снабђевена:

свима *уџбеницима* одобреним од Краљ. Министарства Просвјете за основне и средње школе (државног и страних издања);

Свим *училима* и др. школским и канцеларијским потребама у највећем избору; Свим научним *књигама* за књијжнице и учитеље.

Набавља *печат* и *штамбиле* за сва надлештва и школе — најфинија израда и повољне цијене.

Прима на *довез* књиге, протоколе и т. д. Свој каталог и потребна објашњења шаље свакоме — на захтјев — бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршује одмах и са највећом тачношћу.

П. 90, бр. 807 3—4

ОГЛАС

Пошто се удјели IV. кола до краја ове године потпуно упуштају, то према чл. 60., ставу другом штедионичних правила, може сваки удioniчар добити новац натраг по свршетку 1913 г., односно послјије одржате скупштине за дотичну годину, ако откаже своје удјеле најдаље до 1. октобра ове године.

Новац за цијелу 1913 г. лежаће му као на улог.

Цетиње

П. 60, бр. 818, 2,3
Управа Народне Штедионице.

ОГЛАС. Из слободне руке продајем 118 мотика винограда у Дољанима, 100 у једном комаду, а 18 у другом; 2 (двје) куће у старој вароши и 4 (четири) рала оранице у „Заносијерку“.

Од горњег имања продајем и на поједине комаде уз готово или на причек.

Ко жели све или поједине комаде купити, нека се обрати потписатом.

Подгорица.

П. 59, бр. 817, 2,3

Саво Н. Рогошић

БЛАГОДАРНОСТ

Са великим и непроболним болом у души за нашим драгим и никад незаборављеним јединцем сином, братом и братанићем

† Вуком Симоновим Вукотићем

који се послјије тешког једногодишњег боловања пресели у вјечност 7-ог септембра ове год., у најљепшем добу, у 29-ој години свога живота, и тиме за навјек затвори своју жалосну кућу и уништи све наде ојањене мајке и сестара, које остадоше да за њим туже и јадикују до смрти своје.

Нека нам је дозвољено, да овом тужном приликом и на овом мјесту изјавимо нашу догробну благодарност *Његовом Величанству Краљу Господару и Свијетлом Дому Његовом* на обилатој помоћи и благонаклоној пажњи за све вријеме покојникаво боловања.

Незаборавна хвала и благодарност: госп. проф. Санаторијума у Трсту д-р Николићу; г. г. лекарима: др. Перацићу, Матановићу, Кујачићу, Радловићу, Сужјевићу и Илићковићу, на свесрдном труду и заузимању, да покојника спасу од преране смрти;

Незаборавна благодарност поручнику г. Машану Ђурановићу, који се са покојником опрости дирљивим надгробним говором;

Вјечно смо захвални: Служанима, Мартинићима, Црнцима, Данилограђанима, Новоселанима, Подгоричанима, Дољананима, као и нашим пријатељима, који на глас смрти драгог нам покојника у великом броју похиташе, ожалише и до вјечне га куће доприташе;

Велика благодарност свима нашим пријатељима и кумовима са Цетиња, Ријеке, Никшића, који нам саучешће изјавише;

Велика хвала г. г. свештеницима: Луки Радовићу и Новици Докнићу, који над покојником опјело извршише;

Још једном свима и свакоме нека је велика хвала, ко нам на којим путем изјавише своја саучешћа у овој нашој великој жалости.

Служ, 13. септембра 1912 год.

За навјек ожалостљени: мајка Неда; сестре: Милица и Даница; тетке: Мара и Стакица; зетови: Петко Пајовић, Буро Ђетковић и Радован Љумовић; браћа од тетке: Видо и Илија С. Ђуровићи.

П. 269, бр. 854, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском велике и незаборавне жалости, приликом смрти нашег сина, брата